

Programma Community Wealth Building

2^e Rapportage

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Actielijn 1A Samenwerkende ankerorganisaties kopen meer lokaal in om geldstromen naar Nieuw-West te verleggen	4
Actielijn 1B We analyseren inkoopgegevens van betrokken ankerorganisaties	6
Actielijn 2 We realiseren met initiatiefnemers minstens vier democratische en inclusieve ondernemingen	8
Actielijn 3 We creëren de randvoorwaarden voor Community Wealth Building: een infrastructuur voor de ontwikkeling en ondersteuning an initiatieven die passen bij de werkwijze	15
Actielijn 4 Community Wealth Building is bekend in Nieuw-West en alliantiepartners, initiatieven en ondernemers zijn op de hoogte hoe ze mee kunnen doen	17
Actielijn 5 We creëren een lerende organisatie voor zichtbare impact	19

Inleiding

Community Wealth Building (CWB) is een internationaal bewezen strategie voor economische ontwikkeling, die in Amsterdam Nieuw-West steeds meer vorm begint te krijgen en veel potentie laat zien. De werkwijze neemt een belangrijke plaats in als dwarsdoorsnijdende aanpak binnen het Nationaal Programma Samen Nieuw-West (NP SNW).

Het CWB-programma moet helpen een economische dynamiek op gang te brengen waarbij een groter deel van de geproduceerde waarde terecht komt bij werknemers, bewoners en de gemeenschap in Nieuw-West. Door geldstromen te verleggen en een in de wijken verankerde economische infrastructuur te bouwen. Deze infrastructuur jaagt op haar beurt de ontwikkeling aan van breed gedeeld eigenaarschap over ondernemingen, faciliteiten en vermogen. Deze bedrijvigheid zorgt tegelijkertijd voor meer werkgelegenheid in Nieuw-West. Met andere woorden: het geld dat verdiend wordt in Nieuw-West kan daar langer rondgaan en beter verdeeld worden onder de medewerkers.

CWB vraagt diepgaande veranderingen en is dus een kwestie van de lange adem. Van aanhaken op wat al werkt en van durven veranderen wat nodig is. Van nieuwe dingen bouwen en breed delen wat er gaande is.

Op 28 februari 2024 heeft het bestuurlijk team Community Wealth Building het Actieplan 2024-2025 vastgesteld van het Community Wealth Building-programma in het kader van Nationaal Programma Samen Nieuw-West. Het actieplan toont de belangrijke activiteiten en doelen binnen het CWB-programma voor deze periode. Het actieplan is in lijn met de ambities en doelstellingen van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West. De gemeente Amsterdam is namens het alliantiebestuur van NP SNW initiatiefnemer en coördinator van het CWB-programma.

In het najaar van 2024 is de eerste rapportage over de voortgang van de uitvoering van het CWB-programma gedeeld met de gemeenteraad en de alliantie van Samen Nieuw-West. Deze tweede rapportage laat de ontwikkelingen van het afgelopen jaar zien en vormt een basis voor planvorming voor de komende jaren.

Leeswijzer

Deze rapportage volgt de opbouw van het actieplan langs de pijlers (1) inkoop, (2) coöperatief ondernemerschap en (3) ondersteunende infrastructuur, gevolgd door (4) communicatie en community en (5) monitoring en leren. Per pijler benoemen we een of meer actielijnen. We lichten elke actielijn kort toe, benoemen het resultaat op hoofdlijnen en het perspectief voor de korte termijn. Daarna volgt een gedetailleerd overzicht per actie. Dit document sluit af met de speerpunten voor komend jaar (2026).

Actielijn 1A

Samenwerkende ankerorganisaties kopen meer lokaal in om geldstromen naar Nieuw-West te verleggen

Door anders om te gaan met inkoopbudgetten kunnen grote ankerorganisaties een grote rol spelen in het versterken van de economie in Nieuw-West. Ankerorganisaties zijn publieke of semipublieke organisaties zoals de gemeente, ziekenhuizen en scholen die door hun maatschappelijke taak lokaal verankerd zijn. Maar ook culturele instellingen of sportclubs die verbonden zijn aan een specifieke plek, een buurt of stad. Hun bestaansrecht is verbonden aan de plek en de mensen voor wie zij zijn ingericht. Door hun omvang en lokale verbondenheid vormen zij een stabiele factor van belang in de lokale economie. Op dit moment belanden die inkoopbudgetten nog onvoldoende in Nieuw-West. Vaak hanteren ankerorganisaties grote inkoopvolumes om hun doelstellingen te realiseren. Alliantiepartners in NP SNW hebben de ambitie uitgesproken om inkoopstromen zo veel mogelijk naar Nieuw-West te verleggen. Zo ontstaan meer kansen voor coöperatieve en andere lokale ondernemingen, en meer goede lokale banen. Dit gebeurt stapsgewijs, al lerend en testend op juridisch, financieel, operationeel en dienstverlenend vlak.

Resultaat op hoofdlijnen

- In het kader van Community Wealth Building is een heroriëntatie ingezet op gemeentelijke inkoopuitgaven binnen de sectoren catering, groenvoorziening en klein bouwkundig onderhoud. Doel hiervan is om de gemeentelijke inkoopkracht gericht in te zetten voor het versterken van de lokale economie, het stimuleren van sociaal ondernemerschap en het vergroten van maatschappelijke meerwaarde.
- Daarnaast is onderzocht welke lessen zijn geleerd uit eerdere, soortgelijke aanbestedingstrajecten. Deze inzichten worden actief benut om verbeterpunten te borgen in het gemeentelijk inkoopbeleid en de bijbehorende processen. Op deze wijze wordt gewerkt aan een structurele kwaliteitsverbetering van de inkooppraktijk en wordt een stevig fundament gelegd voor toekomstbestendige samenwerking met marktpartijen.
- Met alliantiepartners zijn gesprekken gevoerd om concrete opdrachten te identificeren voor coöperaties. Deze ankerorganisaties haken aan nadat de gemeente het goede voorbeeld geeft door opdrachten te verstrekken en aanbod (coöperaties) aanwezig is.

Perspectief korte termijn: groeiende kansen

- Groeiende bewustwording en enthousiasme en vraag bij alliantiepartners/ ankerorganisaties nu het eerste coöperatieve aanbod er is.
- Intensiveren inzet op coördinatie inkoopvraag bij alliantiepartners om extra vraag te genereren, beoordelen en op te volgen en een gezamenlijke inkoopkalender te ontwikkelen. Dit in aanvulling op bijv. inzet uren coördinator vanuit scholenkoepel STWT.
- Versterken van lokale leverancierspositie: door opdrachten actief onder de aandacht te brengen bij coöperaties kan het bereik en de deelname aan aanbestedingen vergroot worden. Dit draagt direct bij aan het lokaal houden van geldstromen.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
1A.1	Een actief en groeiend netwerk van ankerorganisaties dat zich actief inzet om de CWB-doelen te bereiken. Eerste focus: meer lokaal inkopen.	De aanpak is voor deze fase toegespitst op het verschuiven van concrete opdrachten richting de coöperaties die operationeel zijn. Naast de gemeente gaat het bijvoorbeeld om basisscholen koepel STWT die een coördinator heeft aangesteld om bij de 16 scholen concrete kansen te creëren en woningcorporatie De Alliantie die samen met andere corporaties gesprekken voert met Groen Nieuw-West over het beheer van binnentuinen.
1A.2	De samenwerkende ankerorganisaties – inclusief de gemeente – verschuiven zo veel mogelijk inkoop die betrekking heeft op Nieuw-West, naar Nieuw-West.	Voor de sectoren groen, catering en (ver)bouw/renovatie/onderhoud zijn en worden gemeentelijke opdrachten in kaart gebracht en beoordeeld op kansrijkheid op de korte, middellange en langere termijn. Dit biedt inzicht in de potentiële omvang van de vraag en wat nodig is voor het aanbod. Dit heeft onder meer geleid tot een groeiende stroom opdrachten richting Groen Nieuw-West, zowel rechtstreeks als in onderaannemerschap van raamcontractanten.
1A.3	CWB-criteria voor alle aanbestedingen (en uitgave van grond, vastgoed en andere ‘spending’) die betrekking hebben op Nieuw-West.	Wij ontwikkelen inkoopcriteria om geldstromen te verschuiven van leveranciers buiten de stad naar leveranciers in Nieuw-West en waar mogelijk naar lokale werknemerscoöperaties. Bij de gemeente worden de criteria bijvoorbeeld toegepast binnen de aanbesteding Beplanting: in Q2 2025 is voorzien dat een deel van het contract wordt gegund aan bedrijven die aan CWB-criteria voldoen op basis van de percelenregeling, specifiek voor de aanleg van ‘participatiegroen’ in stadsdeel Nieuw-West.
1A.4	We trekken lering uit gelopen aanbestedingen, waarbij het doel was om lokaal in te kopen bij (sociale) ondernemingen binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. We willen niet dat deze lokale bedrijven en initiatieven in de toekomst op afstand worden gezet bij het verkrijgen van opdrachten.	Op basis van evaluatieonderzoek naar eerdere aanbestedingen en het inkoopstelsel als geheel zijn aanbevelingen gedaan. Die hebben opvolging gekregen in het Plan van Aanpak voor inkoop (zie 1.B1).
1A.5	Het maximaal benutten van de mogelijkheden voor CWB in de aanbestedingswet en het wegnemen van belemmerende bepalingen binnen het huidige beleid en wet- en regelgeving.	De gemeente heeft maart 2025 een reactie ingediend op de consultatie voor de herziening van de Europese aanbestedingsrichtlijnen vanuit de Europese Commissie. In deze brief pleit de gemeente voor enkele inhoudelijke wijzigingen, onder andere op het gebied van innovatie en de mogelijkheden voor het verstrekken van opdrachten in de lokale economie. De gemeente participeert in verschillende overlegorganen rond deze herziening en voert lobby in lijn met deze brief.

“Mooi dat we samen een ingroeimodel hebben gevonden, waardoor de Groen Coöperatie zich de komende jaren in Nieuw-West kan ontwikkelen tot een professionele groen partner”

Bonne Keizer, adviseur inkoop/categoriemanager Groen & Water

Actielijn 1B

We analyseren inkoopgegevens van betrokken ankerorganisaties

We maken inzichtelijk waar het geld van inkoop landt en waar kansen liggen om geldstromen om te buigen naar Nieuw-West. Ook krijgen opdrachtgevers en inkoopadviseurs handvatten om coöperatieve ondernemingen mee te laten dingen bij inkoop/aanbesteding. De gemeente loopt hierin voorop, maar dit is een opgave voor alle alliantiepartners van Samen Nieuw-West.

Resultaat op hoofdlijnen

- Oplevering Plan van Aanpak – borging Community Wealth Building in het stedelijk inkoopproces van de gemeente
- Geactualiseerd inkoopbeleid met toevoeging van het stimuleren en opschalen van lokaal coöperatief ondernemerschap
- De gemeentelijke inkoopkalender is gekoppeld aan het Koop Lokaal Platform
- Kennissessies vinden plaats binnen de inkooporganisatie om de kennis over CWB in relatie tot inkoop te vergroten

Perspectief korte termijn: groeiende kansen

- We laten een data-analyse uitvoeren op basis van de uitgaven van de gemeente. Doel van deze analyse is het identificeren van concrete kansen om gemeentelijke inkoopuitgaven strategischer in te zetten voor het versterken van de lokale economie en het vergroten van maatschappelijke meerwaarde. De uitkomsten worden benut om gerichte vervolgstappen te formuleren.
- De aanbevelingen uit het onderzoek naar de aanbesteding energiebespaarservice en de dagbesteding vormen een belangrijk vertrekpunt voor verdere doorontwikkeling van ons inkoopbeleid. Wij zetten verder in op de structurele borging van deze aanbevelingen binnen de gemeentelijke organisatie, onder meer door aanpassing van werkprocessen, integratie in beleid en het versterken van monitoring en evaluatie.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
1B.1	Een raamwerk voor het inkoopstelsel, zodat het inkoopinstrument zo goed mogelijk de CWB-doelstellingen kan dienen. Dit raamwerk biedt verschillende hulpmiddelen, zoals handreikingen, templates, gunningscriteria en sturingsinstrumenten (data) om de CWB-principes toe te passen bij inkoop-opgaven en de effecten ervan te kunnen monitoren en optimaliseren.	De gemeente heeft eind Q2 2025 een Plan van Aanpak geformuleerd om het inkoopproces toegankelijker te maken voor alle lokale (al dan niet sociale) ondernemingen en coöperaties. Dit beslaat de onderdelen 1) Beleid en strategie, 2) Processen en actoren, 3) Systemen en informatie, 4) Methoden, technieken en werkwijzen, 5) Kennismanagement en 6) Stakeholders en communicatie.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
1B.2	Inzicht in beschikbare data om te kunnen sturen op CWB-doelstellingen. Welke data worden al geregistreerd, welke niet en hoe komen we tot een compleet beeld?	Hoewel de intentie er was om deze activiteit eerder op te starten, is in de afweging van capaciteit en urgentie gekozen om eerst inzet te plegen op het koppelen van de coöperaties die in oprichting zijn aan aanbestedingen die in de markt worden gezet om geen kansen te missen. Daarmee is de uitvoering van deze actie vertraagd, maar niet uit beeld geraakt.
1B.3	CWB-dashboard: sturingsinformatie met bijbehorende streefwaarden.	Hoewel de intentie er was om deze activiteit eerder op te starten, is in de afweging van capaciteit en urgentie gekozen om eerst inzet te plegen op het koppelen van de coöperaties die in oprichting zijn aan aanbestedingen die in de markt worden gezet om geen kansen te missen. Daarmee is de uitvoering van deze actie vertraagd, maar niet uit beeld geraakt.

Actielijn 2

We realiseren met initiatiefnemers minstens vier democratische en inclusieve ondernemingen

Het programma ondersteunt de opkomst van commercieel sterke coöperatieve ondernemingen die een duidelijke maatschappelijke impact hebben. Daarbij ligt de focus op de sectoren: *voedsel, energie/isolatie, groenbeheer, (ver)bouw/beheer/onderhoud en logistiek*. Dit zijn sectoren in de essentiële economie: sectoren die in basisbehoeften voorzien. Er is altijd veel werk in te vinden waardoor deze sectoren minder gevoelig zijn voor economische schommelingen. De aanpak die leidt tot succesvolle coöperatieve bedrijven bestaat grofweg uit zeven fasen. Zie hieronder.

Fasen ontwikkeling coöperatieve bedrijven

Resultaat op hoofdlijnen

- De doelstelling van vier coöperaties operationeel eind 2025 wordt ruim gehaald.
- Daarnaast is er een flink aantal initiatieven in ontwikkeling tot een coöperatieve onderneming.

Perspectief korte termijn: verbeteren en uitbreiden

- Professionalisering reeds gerealiseerd aanbod, zodat inzet vanuit het CWB-programma kan worden afgebouwd en initiatief wordt geborgd.
- Vergroten aanbod (aantal coöperaties en schaal), zodat kan worden voorzien in de grote vraag van ankerorganisaties.
- Expertise voor kleinschalige beginnende coöperaties wordt gestroomlijnd en breder toegankelijk gemaakt.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
2.1	Vier werknemerscoöperaties helpen oprichten voor eind 2025, waarvan minimaal één in potentie groot (> vijftig werknemers).	Op dit moment (stand oktober 2025) zijn vier coöperatieve ondernemingen met steun van het CWB-programma zijn ontwikkeld operationeel. Op korte termijn komt daar nog een aantal bij, in uiteenlopende sectoren. Prioriteit ligt bij concrete initiatieven met een stevige trekker. Daarnaast beoordelen we de economische potentie via een expliciete link met inkoopvraag van ankerorganisaties. Hieronder staan de meest gevorderde initiatieven uitgelicht.

Opgericht en operationeel

Groen Nieuw-West Coöperatie

- Idee** Participatief groenbeheer in binnentuinen en de openbare ruimte, uitgevoerd door bewoners die mede-eigenaar zijn van de coöperatie.
- Status** De coöperatie is opgericht in september 2024 als werknemerscoöperatie waarin ondernemers kennis en expertise meenemen die nodig is voor een succesvolle onderneming. Zij combineert groenbeheer met werkgelegenheid, welzijn en duurzaamheid, waarbij bewoners als mede-eigenaren en uitvoerders worden betrokken. Dit bevordert sociale cohesie en klimaatadaptatie. Groen wordt getransformeerd van anoniem groen naar betekenisvolle gebruiksräume, zoals moestuinen en speelplekken. Opdrachten worden voornamelijk verstrekt vanuit het stadsdeel (Groen in de Buurt, Buurtbudgetten). Ze werken ook in onderaannemerschap van raamcontractanten aan diverse projecten binnen het reguliere onderhoud. In de nieuwe raamovereenkomst Aanleg Groen (per 1 januari 2026) wordt via de percelenregeling een deel buiten de aanbesteding gehouden voor 'participatiegroen'. De coöperatie heeft de toetsing doorstaan van de gunningscriteria waardoor zij hierin mee kunnen doen, wat een aanzienlijke opdrachtenstroom betekent. Daarnaast zijn gesprekken gaande met verschillende woningcorporaties over het beheer van binnentuinen.
- Planning** Opgericht in september 2024, operationeel, groeiend
- Impact** Huidige stand van zaken: ca. 20 mensen werkzaam;
Prognose 2026-2027: ca. 60 (afhankelijk van opdrachten)

Roots & Recipes (catering)

- Idee** Een inclusieve en professionele coöperatie waarin lokale chefs en bewoners in dienst zijn van de coöperatie en met passie voor koken kunnen samenwerken en groeien.
- Status** De coöperatie is in maart 2025 gelanceerd tijdens een feestelijke iftar. Sindsdien werken zij aan verdere professionalisering en groei. Veel opdrachten bestaan uit losse banqueting opdrachten van ankerorganisaties waaronder de gemeente, het ziekenhuis, scholen, Nationaal Programma Samen Nieuw-West en anderen. Zij blijven zich voornamelijk hierop richten, want daar ligt hun expertise.
- Planning** Gelanceerd maart 2025, formeel opgericht najaar 2025.
- Impact** Door professionalisering en samenwerking meer klanten waarbij zij binnen hun coöperatie een opleidingstraject willen aanbieden voor nieuwe werknemers en mensen uit de buurt. Prognose is zeven à tien chefs met vier à vijf moeders in opleiding/meewerkend (parttime)

“Community Wealth Building heeft ons ondersteund bij de oprichting van onze catering coöperatie Roots & Recipes. Ook adviseert het team van CWB ons bij onze bedrijfsvoering. Het netwerk verbindt ons aan andere partijen en zorgt voor zichtbaarheid, groei en ontwikkeling.”

Fatima Zohra Aidani,
Roots & Recipes

Circulair Bedrijf Wildeman

- Idee** Overtollige spullen en grofvuil inzamelen en opknappen voor herbestemming
- Status** De coöperatie is opgericht. Zij voeren nu een Living Lab uit gericht op het (in de praktijk) vinden van antwoorden op vragen die er nog zijn. Hoe reageren bewoners op het ophalen van spullen? Hoeveel van het opgehaalde materiaal is geschikt voor hergebruik/reparatie/upcycling? Wat valt te leren van bestaande kringloopbedrijven? Kan Buurtrecht ingezet worden om structurele samenwerking met Afval & Grondstoffen te bereiken?
- Planning** Living Lab loopt t/m mei 2026. De renovatie van de buurt, inclusief uit- en inhuizingen, vindt ook (deels) in die periode plaats, wat helpt voor het Living Lab omdat dan veel spullen vrij komen. Tijdens het Living Lab worden keuzes gemaakt om te komen tot een kansrijke business case.
- Impact** Werk en leerwerkplekken voor circa drie mensen in de Living Lab-fase. Tevens buurtbetrokkenheid, buurttevredenheid, verzamelen relevante afvaldata, bijdragen aan circulariteit. Structurele impact is afhankelijk van de resultaten in deze fase.

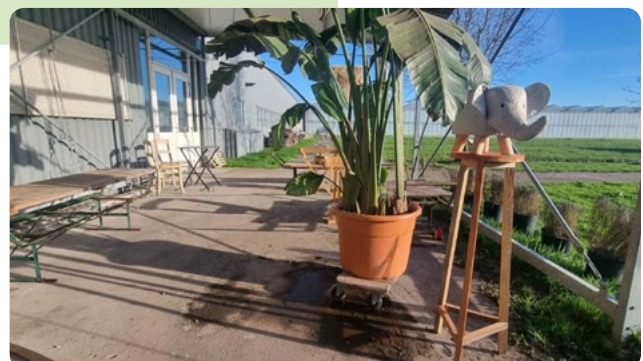

“Met de steun van Community Wealth Building en de onvermoeibare inzet van het CWB team is dit initiatief voor de buurt werkelijkheid geworden. Mijn dank is groot.”

Yassine al Aoufi,
Circulair Wildeman

Osdorperweg 937

- Idee** In de voormalige Kwekerij Osdorp is de Coöperatie Stadslandgoed Nieuw-West ontstaan, een regeneratief stadslandgoed collectief. De kassen en omliggende gronden worden zo veel mogelijk in coöperatief beheer gehouden, waarbij de opbrengsten binnen het collectief circuleren en terugvloeien naar de gemeenschap.
- Status** Alle benodigde documentatie (statuten en ondernemings- en beheerplan) is opgeleverd voor pachtovereenkomst van het perceel met bestaande bebouwing; na overeenstemming van de coöperatie volgt de definitieve pachtovereenkomst en ondertekening.
- Planning** Definitieve pachtovereenkomst met ruime looptijd verwacht najaar 2025.
- Impact** CWB-team blijft betrokken om samen met de leden van Stadslandgoed Nieuw-West te verkennen welke coöperaties kunnen gaan opereren binnen het kader van Osdorperweg 937. Daarbij zijn in beeld: moestuintjes in een deel van de kassen, een professionele telerscoöperatie, een cateringcoöperatie/keuken, een vervoerscoöperatie.

Coöperaties binnenkort opgericht en operationeel

Kantinemoeders

Idee Eigen cateringbedrijf door moeders in kantine Lumion en Caland Lyceum

Status Sinds begin september 2024 operationeel

Planning Operationeel sinds start schooljaar 2024-2025, eerst als stichting die Kantine-moeders als ZZP'ers inhuurt. In 2025 wordt een professionaliseringsslag gemaakt op het gebied van prijsbepaling, administratie, organisatie en digitalisering van processen en democratisch samenwerken. Met de ondersteuning van CWB-programma groeien zij in de loop van 2026 toe naar een werknemerscoöperatie.

Impact Acht moeders aan het werk met een hoger nettoloon dan zij via het bestaande cateringbedrijf ontvingen. De inkoop wordt grotendeels lokaal georganiseerd, met als resultaat: herkenbaar assortiment, lagere inkoopkosten door prijsafspraken met ondernemers in NW, meer lokale geldcirculatie.

ReNieuw-West

Idee Renovatie en onderhoud van woningen en andere gebouwen

Status Oprichting coöperatie eind september 2025. Team van circa acht personen met diverse culturele achtergronden, deels mensen met vluchtelingenachtergrond. Ervaren mensen die elkaar qua vaardigheden goed aanvullen.

Planning Operationeel vanaf oktober 2025. Beginnen met drie pilot-opdrachten. Mogelijke opdrachtgevers zijn in beeld, de eerste opdrachten moeten nog binnenkomen.

Impact Acht mensen aan het werk, met de kans om snel uit te breiden naar meer. Er zijn veel mensen in Nieuw-West met de juiste vaardigheden en er is volop werk en een groot tekort aan menskracht in deze sector. Het doel is om Nieuw-West een (hoofd)rol te laten spelen in haar eigen renovatie- en verduurzamingsopgave.

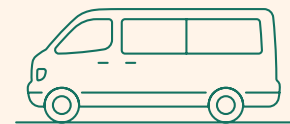
Buurtbus Coöperatie

Idee Doelstelling is om de mobiliteit van ouderen in Nieuw-West te vergroten en te verbeteren via kleinschalig collectief vervoer.

Status Op 8 september 2025 opgericht in samenwerking met alliantiepartners Cordaan en Combiwel. De eerste Buurtbus is de Osdorppeinlijn, die vanaf eind oktober rijdt langs locaties voor senioren in Osdorp en de Aker, gericht op vervoer van en naar het Osdorppein. In dit Living Lab testen we hoe dit initiatief op langere termijn levensvatbaar kan zijn. We starten met chauffeurs met ervaring in ouderenvervoer. Streven is dat zij vanaf februari 2026 via de Buurtbus Coöperatie werken. Structurele financiering voor 2026 wordt vanaf Q4 25 onderzocht met de afdeling OV en Speciaal OV van de gemeente.

Planning De communicatie van de Osdorppeinlijn startte op 17 september op de seniorenmarkt. In de volgende fase wordt het aantal buurtbuslijnen in NW uitgebreid naar 3 (De 40-45-lijn en de Delflandpeinlijn) en daarna naar 5. Ook wordt een bezorgservice toegevoegd.

Impact Aantal leden/werkers in de coöperatie medio 2026: 15. Daarnaast kan de Buurtbus een aanzienlijke verbetering in de mobiliteit van ouderen betekenen.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
2.2	Continu verstevigen en uitbreiden van het netwerk voor de ontwikkeling van nieuwe CWB-initiatieven.	Een deel van de capaciteit wordt ingezet om mogelijke nieuwe coöperatieve ondernemingen te scouten. Er komen nieuwe initiatieven bij en er vallen initiatieven af omdat de initiatiefnemer niet doorpakt of omdat het niet de verwachting is dat initiatief levensvatbaar (te maken) is. Hiervoor wordt een afwegingskader gehanteerd.

Concrete kansen voor de ontwikkeling van nieuwe coöperatieve bedrijven in de conceptfase.

Conciërges Coöperatie

Alliantiepartners in Nieuw-West hebben veel ruimtes die intensiever gebruikt zouden kunnen worden als het beheer beter en efficiënter wordt georganiseerd. Tegelijkertijd is er veel vraag naar ruimtes door initiatieven en ondernemingen in Nieuw-West. Een eerste verkenning naar de mogelijkheid een coöperatief bedrijf voor conciërgediensten op te richten is afgerond. Vervolgstappen worden uitgewerkt.

Wijkcoöperaties

In drie wijken – De Punt, Geuzenveld, Slotermeer – worden met initiatiefnemers concrete stappen gezet om te komen tot wijkgebonden coöperatieve bedrijven. Deze bedrijven bieden diverse diensten in de wijk aan, zoals beheer van de openbare ruimte, klussen, het schoonhouden van portieken e.d. Een voorbeeld van een dergelijke succesvolle wijkcoöperatie is de Afrikaanderwijk Coöperatie in Rotterdam.

Jongerencoöperatie

Een aantal initiatiefnemers werkt aan een jongerencoöperatie in de hospitality branche om onbenut potentieel van jongeren zichtbaar te maken en om te zetten in economische waarde. Het idee is jongeren op te leiden en te begeleiden, in een bedrijf waarvan zij mede-eigenaar zijn. Zo komen leren, werken en ondernemen samen en vloeien inkomsten en kansen terug naar de wijk.

Coöperatief Voedselpark

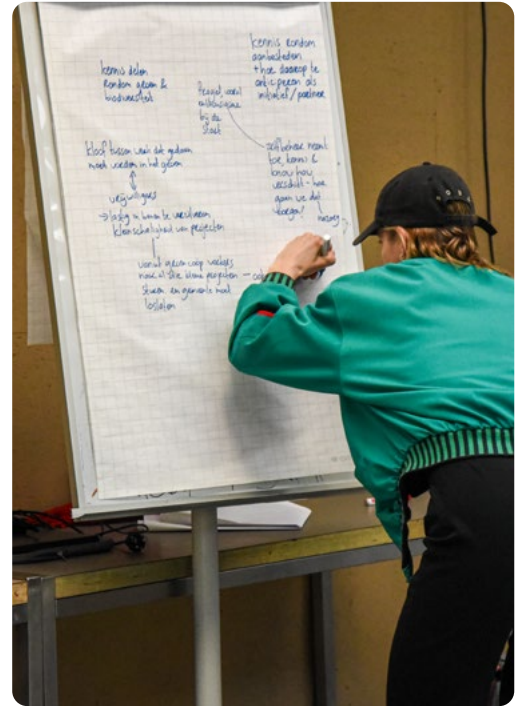
Voedselpark Amsterdam is een burgerinitiatief dat zich ontwikkelt tot een coöperatief gedragen, Agro-ecologisch stadslandbouwpark. In mei 2025 won de stichting de gemeentelijke tender voor kavel N5: 9,5 hectare vruchtbare landbouwgrond. Het park wordt van onderop opgebouwd. Er wordt gewerkt aan collectief beheer van de grond door lokale maatschappelijke en voedselondernemers: een coöperatieve structuur met een community landtrust, een coöperatie en een commonsraad als dagelijks bestuur. De impact reikt verder dan voedsel alleen. Het park creëert brede gemeenschapswaarde in coöperatief beheer.

“Het team van CWB dacht actief met ons mee, bracht ons in contact met een coöperatie in Rotterdam en gaf ons steeds ruimte voor vragen. Dat gaf ons inzicht, inspiratie en vertrouwen om stappen te zetten; betrokken, ondersteunend en laagdrempelig.”

**Wijkcoöperatie
Geuzenveld**

Wiseminds

Bestaande internationaal opererende softwareontwikkelaar met ca. 20 mensen wil een werknemerscoöperatie vormen. Dit om zich toe te leggen op de (semi)publieke sector en de bestaande samenwerking tussen het bedrijf en zelfstandig werkende specialisten te ontwikkelen tot één coöperatie met gelijkwaardige samenwerking tussen de leden. Het CWB-programma ondersteunt hen in het uitwerken van de coöperatieve structuur en strategie. Deze casus is interessant omdat het het eerste bestaande bedrijf is dat zich aandient om te transformeren tot coöperatie. Deze ontwikkeling kan als voorbeeld dienen voor andere bedrijven, bijvoorbeeld ondernemingen die worstelen met een opvolgingsvraagstuk.

“Waardevol om te merken dat er een professioneel en betrokken team naast ons staat. Dankzij CWB leren we hoe bewoners actief meebouwen, besluiten samen nemen en ideeën omzetten in concrete acties.”

Anita Ramhoogsingh, WijkcoöperatieDijkgraafplein/De Punt

Hoe bouwen wij aan sterke coöperaties?

Van initiatief tot sterke coöperatie met inzet van CWB

Het CWB-programma biedt de ondersteuning die nodig is om lancering en uitbouw van deze ondernemingen mogelijk te maken. Het programmateam staat voor de opgave de beweging te starten, initiatief te versnellen en barrières weg te nemen. Zodat nieuwe kansen ontstaan en bestaande mogelijkheden beter benut worden. Het programma gaat efficiënt en effectief met de beschikbare middelen om door vraaggericht te werken: de ondersteunende diensten worden opgebouwd op basis van wat nodig is. Het gaat om de volgende werkzaamheden:

- Proactief uitdragen van het CWB-gedachtegoed, mensen informeren, initiëren en opleiden hierin, om het coöperatief ondernemerschap aan te wakkeren;
- Procesbegeleiding, verbinden en managen van constant veranderend speelveld van vele stakeholders met belangen, ideeën, plannen, rechten en plichten rond het fenomeen democratische economie, coöperatieve ondernemingen en specifieke coöperatieve bedrijven. Voor alle initiatieven geldt dat ze op veel belangstelling kunnen rekenen. Het is een uitdaging om steeds 'de neuzen dezelfde kant op te laten staan';
- Koppelen van inkoopvraag van de gemeente en andere ankerorganisaties aan coöperaties (in oprichting). Bijvoorbeeld ondersteuning bij het beschrijven van de marktzaak en het inrichten van het inkoopproces (rekening houdend met complexe wet- en regelgeving) zodat coöperaties hierop kunnen aansluiten;
- Begeleiden / trainen van initiatiefnemers in formuleren / aanscherpen / uitwerken van bedrijfsconcept en -plan. Waar nodig betrekken van experts (notarissen, fiscalisten, boekhouders, accountants, advocaten, marketing/communicatie professionals);
- Begeleiding bij van financieringsaanvragen bij diverse partijen (fondsen publiek en privaat, investeerders);
- Continue 'scouting' van (initiatiefnemers met) mogelijke marktkansen voor coöperatieve ondernemingen; initiatiefnemers begeleiden in de verkenning van deze marktkansen en het maken van de eerste schetsen van mogelijke coöperatieve ondernemingen;
- Wegnemen van structurele barrières die de opkomst van coöperatieve bedrijven vertragen of beperken. Zoals de krapte op de arbeidsmarkt, waarbij coöperatieve ondernemingen ook moeten concurreren om mensen aan zich te binden;
- Het opbouwen van een netwerk van bij CWB passende fondsen en investeerders;
- Structureren en professionaliseren van bovenstaande werkzaamheden, waardoor de ontwikkeling van de coöperatieve economie met/ coöperatieve ondernemingen kan versnellen en verstevigen.

“De mensen van CWB hebben ons aanhoudend geholpen om obstakels weg te halen en deuren te openen om zo onze coöperatie op te kunnen bouwen.”

**Martin ten Brinke,
Groen Nieuw-West Coöperatie**

Actielijn 3

We creëren de randvoorwaarden voor Community Wealth Building: een infrastructuur voor de ontwikkeling en ondersteuning van initiatieven die passen bij de werkwijze

In Nieuw-West is veel ondernemerspotentieel, maar startende bedrijven hebben soms ondersteuning nodig, vooral op het gebied van coöperatief ondernemen. Het CWB-programma ontwikkelt een infrastructuur die coöperatieve ondernemingen ondersteunt: gericht op zakelijke diensten, verbinding van vraag en aanbod, financieringsmogelijkheden en toegang tot middelen zoals vastgoed en expertise. Een team van professionals biedt deze diensten, die worden aangepast aan de behoeften vanuit de coöperatieve ondernemingen.

Resultaat op hoofdlijnen

- De ondersteunende infrastructuur ontwikkelt geleidelijk van incidentele ondersteuning naar behoefte richting meer structurele ondersteuning.
- Verkenningen zijn uitgevoerd voor het gebundeld aanbieden van bedrijfsdiensten en een fonds voor coöperatieve ondernemingen in Nieuw-West.
- Het Koop Lokaal Platform wordt doorontwikkeld om een lokaal betaalnetwerk te testen om zo lokale geldcirculatie te bevorderen.

Perspectief korte termijn: versnelde start

- Door de ontwikkeling van het aantal en de omvang van coöperaties is de ondersteuningsvraag urgenter. Het ondersteuningsaanbod wordt versneld uitgebreid. In 2026 zijn de diensten die nu in ontwikkeling zijn naar verwachting operationeel.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
3.1	Ondersteuning CWB-initiatieven gebundeld in één zichtbare en toegankelijke plek: Community Wealth-bedrijfsdiensten.	Het ondersteuningsaanbod op basis van behoeften bij coöperaties en het netwerk van experts dat diensten kan leveren is verder uitgebreid. Er zijn voorbereidingen getroffen om de kern aan ondersteunende diensten te bundelen in één diensten-coöperatie. Deze diensten zijn dan ook beschikbaar voor mkb. Naar verwachting is de dienstencoöperatie in Q1 2026 operationeel. Voor trainingen werken we samen met Ondersteuning Ondernemers vanuit WPI.
3.2	Een online Koop Lokaal Platform waarop lokaal aanbod in Nieuw-West te vinden is, zodat lokaal inkopen makkelijker wordt.	Het platform is uitgebouwd via samenwerkingen met ondernemingsprogramma Boost Your Business. Met het toevoegen van de inkoopagenda worden stappen gezet in het communiceren van opdrachten aan de lokale markt. De komende tijd wordt het platform samen met betrokken ondernemers doorontwikkeld om proef te draaien met een lokaal betaalnetafwerk - een netwerk om te stimuleren dat geld vaker terecht komt en langer rondgaat bij lokale ondernemers, zodat het meer lokale verbondenheid, ondernemingskansen en werkgelegenheid oplevert. Hiervoor is een subsidie van € 320.000 toegekend vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken.
3.3	Een operationeel investeringsinstrument voor coöperatieve initiatieven met eind 2025 minimaal € 1.000.000 aan investeringsvermogen, bijeengebracht door alliantiepartners en andere partners die de doelen onderschrijven.	Eind 2025 start Social Impact Fonds Amsterdam, naar voorbeeld van Social Impact Fonds Rotterdam, dat financieringskansen biedt voor Amsterdamse impact-ondernemingen. We werken samen om zo goed mogelijk in de financieringsbehoeften van de coöperaties in Nieuw-West te voorzien.
3.4	Een onder alliantiepartners gedeelde werkwijze voor gezamenlijke inzet van bronnen voor CWB voor medio 2025. Met bronnen bedoelen we onder andere grond, vastgoed, expertise en financiering.	De gezamenlijke werkwijze onder alliantiepartners is nog niet tot stand gekomen. De prioriteit lag op het ontwikkelen van de coöperatieve bedrijven. Nu een substantiële groep coöperaties operationeel is, worden de komende tijd versnellende stappen gezet in het ontwikkelen en organiseren van hun ondersteuningsbehoeften en het aanbod van alliantiepartners. Zo is CWB aangesloten op de verkenning rondom NV Osdorp en testen we criteria voor het aanbieden van vastgoed langs CWB principes op de Osdorperbann.

Actielijn 4

Community Wealth Building is bekend in Nieuw-West en alliantiepartners, initiatieven en ondernemers zijn op de hoogte hoe ze mee kunnen doen

Voor deze periode is het doel om concrete handvatten te bieden voor ondernemers, initiatiefnemers en alliantiepartners die mee willen doen. We zorgen voor praktische communicatie rondom de verschillende facetten binnen CWB: coöperaties, werknemers en inkoopafdelingen bij ankerorganisaties. Tegelijkertijd blijven we breed communiceren over onze activiteiten en resultaten.

Resultaat op hoofdlijnen

- De groepen en stakeholders die belangrijk zijn in de CWB-aanpak in Nieuw-West worden steeds beter gevonden.
- Door middel van een nieuwsbrief, bijeenkomsten, presentaties en aandacht voor de nieuw opgerichte coöperaties is er een concreter beeld ontstaan van wat CWB is en welke positieve effecten deze aanpak heeft.

Perspectief korte termijn: voortzetten informatievoorziening en borging lessen

- De nieuwsbrief, de bijeenkomsten in de wijken met lokale partners en workshops en trainingen worden voortgezet.
- Een publicatie over de CWB-methode - lessen van 2 jaar experimenteren met CWB in Nieuw-West - is voorzien in Q1 2026.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
4.1	Diverse communicatieproducten, zoals: presentatiemiddelen, filmpjes over onderdelen van CWB en best practices en infographics voor verschillende doelgroepen.	De CWB nieuwsbrief verschijnt maandelijks. Deze geeft alliantiepartners, coöperaties en het algemene CWB-netwerk een overzicht van de belangrijkste activiteiten en resultaten. Bij de oprichting van twee coöperaties zijn filmpjes gemaakt en zijn artikelen verschenen. Onder andere Groen Nieuw-West Coöperatie en cateringcoöperatie Roots & Recipes hebben op verschillende kanalen aandacht gekregen. Bij nieuw te lanceren coöperaties wordt een vergelijkbare inzet gepleegd.
4.2	Publieke en andere bijeenkomsten in Nieuw-West met presentaties, CWB-ambassadeurs en aansprekende voorbeelden.	Maart 2025 was de lancering van de Groen Nieuw-West Coöperatie. Deze dag kende een inhoudelijk programma met verschillende sessies én een verbindend element voor alle professionele aanwezigen en bewoners. Er werd een boom geplant als symbool voor deze nieuwe coöperatie. Tijdens de Iftar en lancering van Roots & Recipes op 20 maart kwam een mix van zo'n 80 bewoners en professionals bij elkaar om samen te eten. Op 20 juni vond de Dag van de Gemeenschapseconomie plaats. De ochtend stond in het teken van inspiratie rondom CWB en het starten van de 'Coop Kantine'. Mensen met interesse in een wijkcoöperatie gingen in gesprek. Hieruit zijn verschillende initiatieven voortgekomen. De Coöp Kantine bij Station Wildeman is een vaste plek om mensen met interesse in een coöperatie verder te helpen en te informeren. Bijeenkomsten worden samen met partners in de wijken georganiseerd.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
4.3	Trainingsprogramma en trainingsmateriaal in toegankelijke taal voor de doelgroepen in Nieuw-West en een lokale pool van trainers.	Medio 2025 is een eerste volwaardig trainingsprogramma gestart voor een coöperatie in ontwikkeling: ReNieuw-West. Het CWB-team maakt bij de ontwikkeling van trainingen gebruik van het netwerk van internationaal ervaren CWB-trainers/programma's en werkt voor de inbedding in Nieuw-West samen met onder meer de Nationale Coöperatieve Raad (NCR) en Ondersteuning Ondernemers vanuit de gemeente.
4.4	Elk kwartaal een masterclass voor een specifieke doelgroep.	Vanuit het CWB-team worden regelmatig workshops en presentaties gegeven over CWB in het algemeen of specifieke onderdelen, met name voor alliantiepartners als de politie, scholenkoepel STWT, inkopers van de gemeente, etc.
4.5	Leernetwerk van deelnemers van de masterclasses/CWB-ambassadeurs, die met verstrekte tools/trainingsmateriaal aan de slag kunnen in hun eigen organisatie.	Door regelmatige leerbijeenkomsten in de wijken van Nieuw-West en bijdragen vanuit het CWB-programma aan de Coöperatieve Hub / Coop Kantine in Station Wildeman (zie ook 4.2) ontwikkelen we een lerende praktijk in het stadsdeel, die deelnemers inspireert zelf aan de slag te gaan met CWB.

Actielijn 5

We creëren een lerende organisatie voor zichtbare impact

De CWB-strategie zoals die wordt uitgevoerd in Nieuw-West is in schaal en samenhang nieuw voor Amsterdam en voor Nederland. De context van Nieuw-West verschilt bovendien van de context in Preston (VK) en Cleveland (VS), waar CWB sinds een lange periode succesvol wordt toegepast. De dominante stakeholders verschillen, net als de wetgeving, waardoor de basisstrategie anders uitwerkt in beleid en praktijk. Het is pionieren, met durf en energie. Deze vernieuwende werkwijze en de impact kunnen niet worden gemonitord met uitsluitend traditionele indicatoren. Een andere manier van meten is vereist. CWB is integraal onderdeel van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West. De filosofie rondom monitoring en het werkend leren van NP SNW maakt integraal onderdeel uit van het CWB-programma. Zokunnen we bijsturen waar nodig. En verzamelen we belangrijke lessen voor andere gebieden in Amsterdam, Nederland en daarbuiten.

Resultaat op hoofdlijnen

- Met de HvA is een methodiek ontwikkeld voor de impact monitoring van de CWB-activiteiten in Nieuw-West.
- In Q3 van dit jaar is het monitoringsonderzoek gestart.

Perspectief korte termijn

- Er wordt gewerkt aan een gefaseerd vervolgplan voor de komende jaren.
- Eerste onderzoeksresultaten worden Q1 2026 gepresenteerd.

Actie	Beoogd resultaat	Voortgang
5.1	Een betrouwbaar monitoringsinstrument om de impact van het CWB-programma op bewoners en ondernemers in Nieuw-West te meten.	In samenwerking met de HvA is een monitoringsinstrument/-methode ontwikkeld. De meting is gestart. Begin 2026 worden de eerste resultaten gedeeld.

“CWB weet bewoners, ondernemers en partners samen te brengen en zet samenwerking in beweging. Dat geeft ons energie om samen met de gemeenschap te bouwen aan een sterke lokale economie, waarin bewustzijn en maatschappelijke waarde centraal staan.”

Mohamed Abrahoun, Creative Director Cubic Mill

